

Lycopodium zeilleri

Mellanlumner



NE NA LC DD NT **VU** EN CR RE

Sårbar (VU)
A2abc; B2ab(i,ii,iii,iv,v)

Klass: Lycopodiopsida (lummerväxter), **Ordning:** Lycopodiales (lumnerordningen), **Familj:** Lycopodiaceae (lummerväxter), **Släkte:** *Lycopodium* (lumrar), **Art:** *Lycopodium zeilleri* - mellanlumner (Rouy) Greuter & Burdet
Synonymer: *Diphasiastrum* × *zeilleri* (Rouy) Holub, *Lycopodium complanatum* var. *zeilleri* Rouy, *Diphasium complanatum* ssp. × *zeilleri* (Rouy) Pacyna, *Diphasium* × *zeilleri* (Rouy) Damboldt, *Lycopodium* × *zeilleri* (Rouy) Greuter & Burdet, *Diphasium complanatum* var. *polystachyum* (H. Lindb.) Kukkonen, *Lycopodium complanatum* var. *intermedium* Lindq., *Lycopodium complanatum* ssp. × *zeilleri* (Rouy) Karlsson, *Diphasiastrum complanatum* ssp. × *zeilleri* (Rouy) Kukkonen, *Lycopodium complanatum* ssp. *chamaecyparissus* × ssp. *complanatum*, *Diphasium* × *zeilleri* (Rouy) Damboldt, *Lycopodium complanatum* ssp. *chamaecyparissus* × ssp. *complanatum*, *Lycopodium* × *zeilleri* (Rouy) Greuter & Burdet, *Diphasium complanatum* ssp. × *zeilleri* (Rouy) Pacyna, *Diphasiastrum* × *zeilleri* (Rouy) Holub, *Diphasiastrum complanatum* ssp. × *zeilleri* (Rouy) Kukkonen, *Lycopodium complanatum* ssp. × *zeilleri* (Rouy) Karlsson

Kännetecken

Mellanlumner är lågvuxen lummerväxt med i underkanten av förnan krypande skott. På dessa finns uppstigande, något blågröna täta grensamlingar. Bladen sitter i fyra rader och är tryckta mot den något plattade stjälken. Sporer bildas i långskaftade ax från grensamlingarna, oftast finns flera ax på varje skaft. Sporererna är mogna från högsommaren till tidig höst. Mellanlumner sprids vegetativt genom de krypande skotten och med sporer. Den kan förväxlas med plattlumner *Diphasiastrum complanatum* men denna har skott som kryper ovan mark eller i förnan. Plattlumner har också en rent grön eller gulgrön färg på grensamlingarna, som också är glesa. De undre bladen är klart mindre än de övriga. Mellanlumner kan även förväxlas med cypresslumner *Diphasiastrum tristachyum*, men denna har sina skott krypande cirka 10 cm under marken. Cypresslumner har en blågrön färg på grensamlingarna och grenarnas spetsar slutar oftast på samma höjd på de täta, koniska samlingarna. Mellanlumner har också ganska täta grensamlingar men grenspetsarna slutar på olika höjd, vilket gör att de får ett spretigare utseende. Bladen är ungefär lika stora runt om på båda arterna men de yttersta grenspetsarna är oftast smalare hos cypresslumner. När cypresslumner växer skuggigt kan den vara mycket svår att skilja från mellanlumner.

Utbredning och status

I Sverige har mellanlumner en sydlig utbredning med tyngdpunkt åt sydväst. Den finns eller har funnits sällsynt i hela Götaland utom på Öland, i Dalsland och Östergötland. I Svealand finns den mycket sällsynt i alla landskap utom i Södermanland. Den saknas i Norrland. I Norden är den inte så sällsynt på Jylland, sällsynt i övriga Danmark, i Norge finns den i den sydöstra delen och i Finland finns den sällsynt upp till Lappland. Mellanlummerns totala utbredning utanför Norden är oklar.

Ekologi

Mellanlumner finns framför allt i ljus och öppen tallskog på torr, sandig och grusig mark. Tallskogen är oftast lavdominerad och mellanlumner finns ofta på åsar och sydsluttningar. Mellanlumner finns också på torra ljunghedar. Liksom cypresslumner gynnas den av brand, som den överlever tack vare de djupt liggande stammarna.

Hot

Den minskande bränningen av ljunghedar och att skogsbränder nästan helt försvunnit har minskat förekomsterna av mellanlumner framförallt i västra Sverige. Eftersom mellanlumner är ljuskrävande missgynnas den av skogsbruk. Den gynnas av avverkning om denna sker på ett skonsamt sätt men missgynnas kraftigt av de täta ungskogor som tillåts komma upp efter avverkningen.

Åtgärder

Förekomsterna i öppna lavtallskogar bör bevakas av floraväktare och skogsbrukarna underrättas om förekomsterna. Efter eventuella avverkningar måste ordentliga luckor lämnas när området återbeskogas. Där mellanlumner förekommer på ljungrik mark som på ljunghedar och på beskogade ljunghedsrester i västra Sverige måste bränningen återupptas igen. Troligen är bränning att föredra på all mark där mellanlumner förekommer.

Övrigt

Som framgår av beskrivningen ovan har mellanlumner morfologiska karaktärer som är mitt emellan plattlumner och cypresslumner vilket tyder på mellanlumner har uppstått som en hybrid mellan dessa arter. Mellanlumner finns också i områden där bägge arterna har förekommit även om mellanlumner nu har en vidare utbredning än cypresslumner. Mellanlumner har också en stor del missbildade sporer (någon gång upptill 50 %) vilket också tyder på ett hybridursprung. Utländska namn – SF: Nummikeltalieko.

Naturvård

Konventioner: Habitatdirektivets bilaga 5

Fridlystning: Lummerväxter: samtliga arter av släktet *Lycopodium* är fridlysta enligt 8 § i Blekinge län och samtliga arter av familjen *Lycopodiaceae* är fridlysta enligt 9 § i hela landet.

Litteratur

Bertilsson, A. m fl 2002. Västergötland flora. Lund.

Börjeson, G. 2005. Floran i Habo kommun. Lund.

Georgson, K. et al. 1997. Hallands flora. Lund.

Janson, O. 1990a. Plattlumner, cypresslumner och mellanlumner i norra Västergötland. I *Calluna* 7(1).

Janson, O. 1990b. Plattlumner, cypresslumner och mellanlumner i norra Västergötland (II). I *Calluna* 7(2).

Kukkonen, I. 2000. *Lycopodiaceae* I B. Jonsell (ed.) *Flora Nordica* 1. Stockholm.

Författare

Anders Bertilsson 2005.